

VASTAUKSIA NÄYTTELYN POHDINTAKYSYMYKSIIN

SUOMENLINNA

- Suomenlinnan muurit erottaa kuvissa harmaana. Muureja on saarella yhteensä kuuden kilometrin verran. Myös majoitustilat, makasiinit ja työpajat rakennettiin mahdollisuuksien mukaan linnoituslaitteiden muotoisiksi ja niin ne toimivat puolustusjärjestelmän osina. Linnoitusta kutsutaan epäsäännölliseksi bastionilinnoitukseksi, jossa linnoituksen osat ja varusteet myötäilevät saaren kallioita ja ovat erimuotoisia.

- Suomenlinnaa on puolustettu erityisesti tykeillä. Kevyt tykkikalusto oli tarkoitettu mairinnousun torjuntaan sekä linnoituksen sisäisen puolustuslinjan hallintaan. Raskaampi kalusto oli suunnattu kauempana oleviin kohteisiin maa- ja meririntamalla.

- Vanhan Rauman alueelta löytyy eri ikäisiä puurakennuksia. Keskiajalta säästyneitä rakenteita ovat Pyhän Ristin kirkko ja Pyhän Kolminaisuuden kirkon rauniot. Muutamissa taloissa on säilynyt 1700-luvulle viittaava pystylaudoitus, ja joissain on jäljellä 1820–30-lukujen leveä empiretyylinen laudoitus. Taloja uudistettiin etenkin 1800-luvun lopussa. Silloin monet talot saivat koristeellisen ulkoasun uusrenessanssityylin mukaan.

- Kuvista voit löytää muurien lisäksi tykkien ampuma-aukkoja sekä bastioneja eli kärjen muotoisia tykkiasemia. Saarten rannalle rakennettiin 1800-luvulla hiekkavalleja vahvistamaan linnoituksen puolustusta sota-alusten entistä tuhovoimaisempia tykkejä vastaan. Suomenlinna toimi 1700-luvulla Ruotsin saaristolaivaston tukikohdaksi. Suomenlinnan telakka onkin linnoituksen sydän. Sokkeloiseen ja karikkoiseen saaristoon soveltuvan laivaston suunnitteli englantilainen Fredrik Henrik af Chapman. Alukset kulkivat sekä purjeilla että soutamalla.

VANHA RAUMA

- Yhtä kivitaloa lukuun ottamatta kaikki alueen asuintalot on rakennettu puusta. Myös kaupungin raatihuone on rakennettu kivistä.

- Monissa taloissa sisäänkäynti tapahtuu sisäpihan kautta. Talot ovat matalia, eikä alueella ole kerrostaloja. Nykyään asuinrakennuksissa on sisätiloissa nykyajan mukavuudet.

PETÄJÄVEDEN VANHA KIRKKO

- Petäjätveden vanhan kirkon koristelu on melko vähäistä. Sisustuksesta löytyy kuitenkin erilaisia puuveistoksia. Sisäpuolella katossa on punamullalla tehtyjä koristemaalauksia. Muuten kirkko on sisältä maalaamaton. Saarnastuoliin on kuvattu pieniä enkeleitä ja muita hahmoja.

PETÄJÄVEDEN VANHA KIRKKO

SAMMALLAHDENMÄKI

- Kuvissa näkyvät kiviröykkiöt ovat pronssikauden muinaisjäännöksiä. Pyöreänmalliset röykkiöt, nelikulmaiset ja vallimaiset latomukset ovat ihmisen rakentamia. Muuten maisema on luonnollisessa tilassa ja hyvin säilynyt. Kalliomaisema ja käkkyräiset männyt muistuttavat siitä, että pronssikaudella meri ulottui aivan alueen lähelle.
- Pronssikauden hautoihin liittyvästä asuinpaikasta Sammallahdenmäen läheisyydessä ei ole tietoa. Emme tiedä ovatko asutuksen jäljet hävinneet kokonaan vai eikö niitä vain ole vielä löydetty. Rauta-

kauden alussa asutusta on ollut kalmiston lähellä. Todennäköisesti myös aiempi pronssikautinen yhteisö on lelläyt hautaröykkiöiden ympäristössä.

- Pronssikautisten asumusten paikat valittiin tarkasti. Etelänpuoleiset hiekkarinteet olivat lämpimiä ja niille oli helppo pystyttää paaluilla tuettuja taloja. Taloissa on mahdollisesti ollut turveseinät. Talojen seinät voitiin punoa myös risuista ja tiivistää savella. Talojen lisäksi käytössä on ollut pyöreäpohjaisia majoja.

VERLAN PUUHIOMO JA PAHVITEHDAS

- Verlan pahvitehtaan palveluksessa oli enimmillään 140 henkilöä. Iso osa työntekijöistä oli naisia. He toimivat koneenkäyttäjinä ja valmiiden pahviarkkien käsittelijöinä. 1800-luvulla myös lapset saattoivat olla tehtaassa töissä. Monet työntekijät asuivat tehtaalla työvälle rakennetuissa vaatimattomissa asunnoissa.

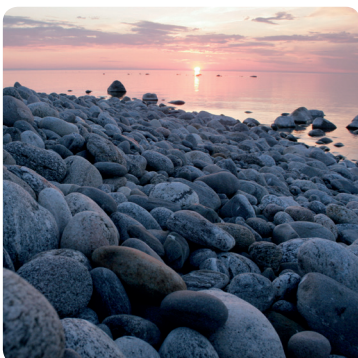
- Suuri osa tehtaan töistä tehtiin käsin. Työ oli raskasta ja koneiden käyttö vaati voimaa sekä tarkkuutta. Työpäivät olivat pitkiä. Onnettomuuksia sattui usein, ja työturvallisuudessa oli muutenkin parantamisen varaa. Vielä tehtaan sulke-
misvuonna 1964 pahvin valmistukseen käytettiin vuosisadan alun työmenetelmiä ja koneita.

MERENKURKUN SAARISTO

- Merenkurkun saariston äänimaisemaan kuuluvat erityisesti merelliset äänet. Matala saaristo tarjoaa suojaa ja ravintoa lukuisille pesiville ja muuttaville linnuille. Myös ihmisen toiminta, kuten kalastus, hylkeenpyynti ja merenkulku, on ollut aina vilkasta.
- Itämeri on ajan mittaan rehevöitynyt, mikä tarkoittaa päästöjen seurauksena tapahtunutta vesikasvillisuuden ja levien lisääntymistä. Ruoppaukset

aiheuttavat muutoksia rannoilla ja merenpohjassa. Väyliä, satamia ja laitureita joudutaan jatkuvasti syventämään ja siirtämään maankohoamisen takia.

- Maan kohoamisen ennustetaan yhdistävän Suomen ja Ruotsin jo 2000 vuoden kuluessa. Merien pinnan nousu voi kuitenkin hidastaa tätä kehitystä.

MERENKURKUN SAARISTO

STRUVEN KETJU

- Kun Struven ketju mitattiin 1800-luvun alkupuolella, se kulki kahden valtion eli Ruotsin ja Venäjän alueelle. Nykyisin alueella on kymmenen valtiota. Niistä Norja kuului tuolloin Ruotsille. Suomi, Viro, Latvia, Liettua, Valko-Venäjä, Moldova ja Ukraina olivat osa Venäjän valtakuntaa.